

Ἦ τὸν Πάπυγκον ὅς τοι μαχαλᾶ εἶμι μὴ κούα βρούση,
ποιός ἔχει ντέρτι ὅς τὴν καρδιά, νὰ πάη νὰ πιῇ νὰ γλύση
Θεσπρωτ.

Τρεῖς Τοῦρκοι τὴν ἐσταύρωσαν καὶ θέλουν νὰ τὴν πιά-
σουν.

— Γυναῖκα, ρίξε τ' ἄρματα νὰ γλύσης τὴ ζωὴ σου
Ἦπ.

Ἐσὺ μὲ καὶς μὲ τὸ σεβντᾶ καὶ δύσκοла θὰ γλύσω
αὐτόθ.

Γιὰ δώσ' τε, Τοῦρκοι, τ' ἄρματα νὰ γλύσουν τὰ παιδιὰ σας
αὐτόθ.

Ἦ σημ. καὶ Βυζαντ. πβ. Γαδάρ. διήγ., στ. 539-40 (ἐκδ.
Wagner, σ. 140) «τὸ ὄνομα ἐκέρδισες αὐτὸ μὲ πονηρία, καὶ
τὴν ζωὴν σου ἐγλυσε ἀπ' αὐτὰ τὰ θηρία» καὶ Χρον. Μορ., στ.
3785 P (ἐκδ. Schmitt) «σκόπησε μετὰ συμβουλήν νὰ φύγῃς
νὰ ἐγλύσης». Συνών. βλ. εἰς λ. γ λ υ τ ὦ ν ω 1. 2) Ἐκτυλίσσω
τὸ νῆμα ἐκ τῆς ἀτράκτου ἢ ἄλλου τινὸς ἐργαλείου καὶ τυλί-
σω τοῦτο εἰς τὸ τ υ λ ι γ ᾶ δ ι, ἀναπνέω Α. Ρουμελ. (Σω-
ζόπ.) Θράκ. (Γέν. Καρατζάκ. Μέτρ. Περίστασ. Σαρεκκλ.
Τσακίλ.) Πόντ. (Ἰνέπ. Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.):
Ἐγλυσε ἡ βάβω ἐν' ἀδράχτι νῆμα Τσακίλ. Γλῶ-ξεγλῶ τὸ
νῆμα μ' Σαρεκκλ. Δὲ γλυέται τὸ μετάξι (δὲν ἐκτυλίσσεται
εὐκόλως) αὐτόθ. Ἐγλυσα τὸ ράμμα Ὁφ. Ἐγλυσον τὸ νῆμαν
Τραπ. || Φρ. Ἐγλυ' καὶ κουβάριασε (ξετύλιγε καὶ κουβά-
ριαζε' ἐπὶ ἀπορίας περὶ τοῦ πρακτέου) Οἶν. || Παροιμ.

Γιὰ τ' ἐμὲν ὅς σὴν Πόλην κάμουν | καὶ ὅς σὸ Γαλατᾶν
ἐγλύζουν

(κάμουν = νήθουν· εἰρων. ἐπὶ τοῦ ἀέργου) Χαλδ. 3) Διαλύω
εἰς τὸ ὕδωρ πηκτόν τι ἢ ἄλλως ρευστοποιῶ, συνήθως ἐπὶ
τροφῶν ἢ σάπωνος, σπανίως ἐπὶ ἄλλων πραγμάτων Πόντ.
(Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Σινώπ. Τραπ.
Χαλδ.) κ.ά.: Γλύνω τὸ ὕλιστόν (= διωλισμένον γιουρτί)
Πόντ. Γλύνω τ' ὀξύγαλαν (= τὸ γιουρτί σακκούλας) Ἄμισ.
Χαλδ. Ἀγκλυσον τ' ὀξύγαλαν Χαλδ. Ἀγκλύζω τ' ὠβγά
(κτυπῶ τ' ἄβγά) Κερασ. Ἐγλυσα τὸ σαπών Τραπ. Ἐγλυ-
σεσ κ' ἐχάσεσ τὸ σαπών (διάλυσεσ κ' ἐσπατάλησεσ ἄσκοπα
τὸ σαποῦνι) αὐτόθ. Συνών. γ λ υ ν ῖ ζ ω, γ λ υ ὦ ν ω.
4) Συνθλίβω τι διὰ συμπίεσεως Καππ. (Συνασσ.) Πόντ.
(Ἄμισ. Ἰμερ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Σταυρ.
Τραπ. Χαλδ.): Γλύνω τ' ἀπίδ' ἀπέσ' ὅς σὸ θέρι μ' (ἀπέσ' ὅς
σὸ θέρι μ' = μέσα εἰς τὸ χέρι μου) Τραπ. Χαλδ. Ἐπάτεσεν κ'
ἐγλυσεν ἕναν πεντικόν — ἕναν σκολέκ' κ.τ.τ. (ἐπάτησε καὶ
ἐλειωσε ἕνα ποντικόν, ἕνα σκουλήκι κ.τ.τ.) Ἄμισ. Τραπ.
Χαλδ. Ἐγλυσα τὸ κρομμύδ' Ὁφ. Ἐρροῦξεν ἕναν τρανὸν
λιθάδ' κ' ἐγλυσεν τὸ ποδάρι μ' (ἐπεσε μίαν μεγάλην πέτρα καὶ
συνέθλιψε τὸ πόδι μου) Χαλδ. Νὰ γλύνω τὸ κεφάλι σ' (νὰ =
θά· ἀπειλή) Ὁφ. Ἐγλύστα ἀπισκέσ' ὅς σ' ἀθρῶπ'ς (συνε-
πίεσθην, συνεθλίβην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων) Τραπ. Ἐγλύ-
στεν τὸ θέρι μ' ἀνάμεσα ὅς σὴν πόρταν Πόντ. Ὁ πῦχον ἐγλυ-
σεν τὰ στούδᾶ μ' (ὁ ἐλώδης πυρετὸς μου συνέτριψε τὰ κόκ-
καλα) αὐτόθ. Ἐγλύσταν τὰ δάχτυλα μ' ἀνάμεσα ὅς σὴν πόρ-
ταν Ἰμερ. || Φρ. Μερμήκαν κ' γλύν' (δὲν λειώνει μυρμήγκι·
ἐπὶ ἀνθρώπου ἀκάκου, οὐδένα βλάπτοντος) Τραπ. Μερμήκαν
γλύν' (λειώνει τὸ μυρμήγκι· εἰρων. ἐπὶ τοῦ καυχωμένου διὰ
σωματικὴν ἰσχύν) αὐτόθ. || Ἐναν ὁλόεν ραθὶν ἔρθεν κ' ἕναν
ὠβὸν ἐγλυσεν (ἦλθε ἕνα ὁλόκληρο βουνὸ καὶ ἐλειωσε ἕνα
ἄβγό· ἐπὶ ἰσχυροῦ ἐκδικουμένου ἀνάνδρως τὸν παντελῶς
ἀνίσχυρον) Σάντ. Χαλδ. || Ἄσμ.

Κλίσκεται κά' νὰ προσκυνᾷ τ' Ἀκρίτα τὴν καρδιάν.

Ἀτὸς τὴν κόρην ἐγλυσεν, τὴν θαυμαστὴν τὴν κόρην

Κερασ. Συνών. λ ε ὦ ν ω. β) Δέρω, κτυπῶ Πόντ. (Τραπ.
Χαλδ. κ.ά.): Ἀτώρα ἔρχουμαι γλύνω σε (ἀπειλή) Τραπ.
5) Καταπονῶ τινα εἰς βαθμὸν ὑπερβολικὸν Πόντ. (Χαλδ.):
Ἀτὸ ἡ δουλεία ἐγλυσέ με. Ἐγλύστα ἀσ' σὰ πολλὰ τὰ δου-
λείας. β) Ἀμτβ., τρέχω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπὸ εὐχαρίστησιν,
παίζω, διασκεδάζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Καλωσύνη ναι καὶ
χλγῶδαι τὰ παιδιὰ. || Ἄσμ.:

Ὁδεν ἐχλγού κ' ἐχόρευγε τὸ βρωτοούλη μῆνα,
ἄμε καὶ τώρα χόρευγε νὰ σοῦ περνᾷ ἡ πεῖνα
(διὰ τὸν τέττιγα) Ἀπύρανθ.

γλυώνω Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ρ. γ λ ὦ ν ω. Ἦ λ. καὶ εἰς Πεντάτευχ. (ἐκδ.
Hesseling) 424.

Γ λ ὦ ν ω 3, τὸ ὅπ. βλ.

γλωθάκα ἡ, Πόντ. (Ἄμισ.)

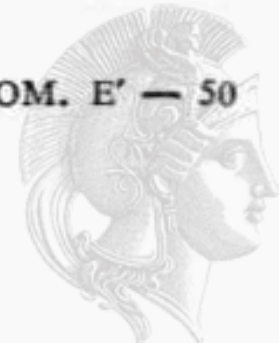
Κατὰ Ἀνθ. Παπαδόπ. εἰς Λεξ. Ποντ. διαλ. πιθαν. ἐκ τοῦ
ἀρχ. οὐσ. γ λ ὦ ξ ἡ ἐκ τοῦ γ λ ω χ ῖ ν, κατὰ τύπ. μεγεθυ-
τικόν.

Σιδηροῦν ὄργανον κυρτόν καὶ ὀξὺ κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον,
διὰ τοῦ ὁποῖου κλείουν τὴν θύραν προσαρμόζοντες αὐτὴν ἐπὶ
τῆς παραστάδος, εἶδος μανδάλου: Σάλει τὴν παραθύρα μὲ
τὴν γλωθάκα (σάλει = ἀσφάλισε).

γλώσσα ἡ, κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. κ.ά.) Καλαβρ. (Χω-
ρίο Βουν.) Καππ. (Ἀραβάν. Μισθ. Οὐλαγ. Συνασσ. Φερτ.
κ.ά.) Λυκαον. (Σιλ.) Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν.
Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Χαβουτσ.) γλῶσ-σα
Ἰκαρ. Καλαβρ. (Γαλλικ.) Κῶς (Πυλ.) Χίος (Νένητ. Ὁ-
λυμπ. Πυργ. κ.ά.) γλῶσσα Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Στερ-
νατ.) Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ.) Κεφαλλ. Πελοπν. (Λεῦκτρ.
Οἶτυλ. Πλάτσ.) Ἰγλῶσσα Λυκ. (Λιβύσσ.) γλῶτσα Ἀστυπ.
Κάλυμν. Κάρπ. Κᾶς. Κῶς Λέρ. Νίσυρ. Σύμ. Τῆλ. Χίος (Ἀ-
γίος Γεώργ.) Ἀμάρ. Καρδάμ. Μάρμ.) γλῶτσα Χίος (Ἀγίος
Γεώργ.) γλοῦσσα Χίος γροῦσσα Τσακων. (Μέλαν. κ.ά.)
γουνῶσσα Α. Ρουμελ. (Καβακλ. Μικρὸ Μοναστήρ.) Καππ.
(Φάρασ.) Τσακων. (Βάτικ.) γῶσσα Α. Ρουμελ. (Μικρὸ Μο-
ναστήρ.) Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.) γλωσση Θράκ. (Μυ-
ριόφ. Σκοπ. κ.ά.) Προπ. (Ἀρτάκ.) βλῶσσα Θράκ. (Δαδ.)
κλῶσσα τό, Καππ. (Φλογ.) γεν. γουσσε Τσακων. (Μέλαν.
κ.ά.) γλωσσατοῦ Καππ. (Ἀραβάν.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. γ λ ὦ σ σ α.

1) Ἀνατομικῶς, τὸ ἐντὸς τῆς στοματικῆς κοιλότητος μυῶ-
δες κινητὸν σῶμα, τὸ χρησιμεῖον ὡς αἰσθητήριον τῆς γεύσε-
ως, ὡς ὄργανον τῆς ἀρθρώσεως τῶν φθόγγων καὶ ὡς ὑποβοη-
θητικὸν τῆς μασήσεως καὶ καταπόσεως τῶν τροφῶν ἐνθ' ἂν:
Πονεῖ ἡ γλῶσσα μου. Ἐδάγκασα τὴ γλῶσσα μου. Ἦ γάττα
πλένεται μὲ τὴ γλῶσσα της. Σήμερα ἔχομε γλῶσσα βοδιοῦ.
Κρεμάστηκε ἔξω ἡ γλῶσσα τοῦ σκύλλου. Ἦ ξαναπῆς κακὰ
λόγια, θὰ σοῦ κόψω τὴ γλῶσσα κοιν. Ἦ γλῶσσα μ' ἔχ'
φαρμακάδα Στερελλ. (Φθιώτ.) Πατσιάδια φκειάνουμι τοῦ
ἄ'φάλ' π' τοῦ γουρούν', τ' γλῶσσα, τ' ἀφτχιά, τ' νουρά,
ποὺ τὰ βράζουμι Μακεδ. (Κοζ.) Ὁ λύκος ἐρρίφτη νὰ τοῦ
φάη τὴ γλῶσσα Καλαβρ. (Χωρίο Βουν.) Ἦμι μοζοῦα ἂ
γροῦσσα μι (πονεῖ ἡ γλῶσσα μου) Τσακων. (Μέλαν.) Πονά'
ἂ γλῶσσα μ' Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.) Ἐδάγκασα τὴ
γ-γλῶσ-σα μὲ τὰ δόνδια Καλαβρ. (Καλλικ.) Ἐδάκ-κασα
τὴν γλῶσ-σα Ἀπουλ. (Καστριν.) Ἐδάκα τὰ γροῦσσα μι
(ἐκάψα τὴ γλῶσσα μου) Τσακων. (Μέλαν.) Εἶδε ν'αν da-

μάλι καὶ ἤστηκε μὲ μία γλῶσ-σα μακρέα Ἀπουλ. (Στερνατ.)
Θὰ σοῦ ξερριζώσω τὴ γλῶσσα 'πὸ τὸ ριζόγλωσσο (ἀπειλὴ)
'Ερεϊκ. Θὰ σὲ πιάκω καὶ θὰ σοῦ κόψω τὴ γλῶσσα 'πὸ τὸ στα-
φυλῖτα (ὁμοίως) Ὁθων. || Φρ. Τοῦ βγήκε ἡ γλῶσσα μιὰ πι-
θαμὴ (ἐπὶ τοῦ καθ' ὑπερβολὴν μοχθοῦντος) πολλαχ. Δὲ βάνει
γλῶσσα μέσα του (ἐπὶ σφοδροῦ βηχὸς ἢ διαρκοῦς κλαυθμοῦ)
Κεφαλλ. Πελοπν. (Αἶγ. Βάλτ. Γαργαλ. Γορτυν. Δίβρ. Μεσ-
σην. Τριφυλ.) Σὰν τοῦ πουλλιῶ τὴ γλῶσσα (ἐπὶ ἀνθρώπου
ἰσχυροῦ) Νάξ. (Βόθρ.) Τοῦ βγάζω τὴ γλῶσσα μου (δι' ἐξα-
γωγῆς τῆς γλώσσης περιπαίζω τινὰ) πολλαχ. Ἡ γλῶσσα
μ' ἐφυγεν (ἐδίψασα πολὺ) Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Νὰ φᾶς τὴ
γλῶσσα σου! (ἀρὰ πρὸς λέγοντα ἀπρεπές τι) σύνθηθ. Δάγ-
κασε τὴ γλῶσσα σου! (σιώπα!) σύνθηθ. Ἡ οὐχιά νὰ σὶ
τσιμπήσ' ἀπ' τὴ γλῶσσα! (ἀρὰ) Μακεδ. (Καταφύγ.) || Γνωμ.

Ὅποιος τρώει καὶ συντυχαίνει, |
γιὰ κανέναβ βοῦχοχ χάν-νει,
γιὰ τὴν γλῶσσαν του δακ-χάν-νει

(συντυχαίνει = ὁμιλεῖ) Κυπρ. (Λευκωσ.) β) Μεταφ., ἐλά-
χιστόν τι (ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς γλώσσης ὡς ἐλαχίστου μέρους
τοῦ σώματος) Μακεδ. (Πάγγ.) Δῶσι μου μιὰ γλῶσσα λου-
κούμ'. γ) Παιδιά παιζομένη ὑπὸ ἐνηλίκων κατὰ τοὺς γάμους.
Κατ' αὐτήν, εἰς τῶν παικτῶν ἀποκόπτει τὰς γλώσσας τῶν
ἐψημένων διὰ τὸν γάμον ζῶων καὶ τεμαχίζων ταύτας, δια-
νέμει τὰ τεμάχια εἰς τοὺς συνδαιτημόνας, οἱ ὅποιοι ὑπο-
χρεοῦνται νὰ τὰ διαφυλάξωσι. Κατὰ τὸν γινόμενον ἀργότερον
ἐλεγχον, αὐτὸς ὁ ὅποιος διένειμε τὰ τεμάχια ζητεῖ ταῦτα,
ἐνῶ ἴσταται κατὰ σειρὰν πρὸ ἐκάστου τῶν συνδαιτημόνων
καὶ μιμεῖται τὴν φωνὴν τοῦ προβάτου ἢ τῆς αἰγός, ἐπιβάλλει
δὲ μικρὰν τιμωρίαν εἰς τοὺς μὴ παρουσιάζοντας ταῦτα Πε-
λοπν. (Μαντίν.) δ) Ὑπὸ τὸν τύπ. τὰ γλῶσσας, παιδιά ἢ
ὅποια παίζεται διὰ πεννῶν. Κατὰ ταύτην οἱ παῖκται ρίπτου-
σιν ἕκαστος τὴν πένναν τοῦ πρὸς τινὰ τοῖχον, ἐκεῖνος δὲ τοῦ
ὁποίου ἡ πέννα ἀποστρακίζεται μακρότερον τοῦ τοίχου, λαμ-
βάνει τὰς πέννας πάντων τῶν παικτῶν καὶ ρίπτει ταύτας
πρὸς τὰ ἄνω. Ὅσαι τούτων πέσουν ἀνάστροφοι ἀποτελοῦν
κέρδος τοῦ παίχτου τούτου, τὰς δὲ ὑπολοίπους ἀναρρίπτει
ὁ παίκτης τοῦ ὁποίου ἡ πέννα ἔπεσεν εἰς τὴν ἀμέσως μικρο-
τέραν ἀπὸ τοῦ τοίχου ἀπόστασιν μετὰ τὴν τοῦ πρώτου κ.ο.κ.
(γλῶσσα = πέννα γραφῆς) Πόντ. (Σάντ.) 2) Τὸ ὄργανον τοῦ
λόγου κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Κε-
ρασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Μέ-
λαν. κ.ά.) Φρ. Πῆρε δρόμο ἡ γλῶσσα του (ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ
ἀκατασχέτως). Ψαλίδι πάει ἡ κόβει ἡ γλῶσσα του (ἐπὶ τοῦ
εὐφραδοῦς ἢ πολυλόγου). Γλῶσσα σπαθί - ψαλίδι (συνών.
μὲ τὴν προηγουμ.). Ἐχει γλῶσσα (εἶναι εὐφραδής, στομύλος,
ἢ αὐθάδης καὶ προπετής). Ἐβγαλε μιὰ γλῶσσα! ἢ ἔχει μιὰ
γλῶσσα ἢ ἔχει μακριὰ γλῶσσα. Ἐχει μιὰ ὄργυνιά γλῶσσα
(εἶναι αὐθάδης) κοιν. Παραπῆρε ἡ γλῶσσα του (εἶπε λόγους
ἀπρεπεῖς) Πελοπν. (Δίβρ.) Τοῦ δένεται ἡ γλῶσσα (ἐξ ἀμη-
χανίας ἢ συστολῆς ἀδυνατεῖ νὰ ὁμιλήσῃ) πολλαχ. Τοῦ
δέθηκε ἡ γλῶσσα (σιωπᾷ, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσῃ) Πελοπν.
(Γαργαλ.) Κατάπιε τὴ γλῶσσα του (συνών. μὲ τὴν προη-
γουμ.) κοιν. Δένω τὴ γλῶσσα μου (ἀποφεύγω νὰ ὁμιλήσω,
σιγῶ) πολλαχ. Τοῦ λύθηκε ἡ γλῶσσα (ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ)
πολλαχ. Βάλ' κλ' δι' ἑς τ' γλῶσσα σ' (σιώπα) Στερελλ.
(Φθιώτ.) Ἡ γλῶτσα του εἶναι μεγαλύτερη 'πὸ τὴν πα-
τούχατ-του (ἐπὶ πολυλόγου) Κάσ. Ροδάω' πάει ἡ γλῶσσα τ'
(ὁμοίως) πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. Καταπίνω τὴ γλῶσσα μου
(εὐφημῶ) σύνθηθ. Ἀπὸ γλῶσσα, ἄλλο τίποτε (ἐπὶ τοῦ αὐθα-
διάζοντος) σύνθηθ. Μαζεύω ἢ συμμαζεύω τὴ γλῶσσα μου
(παύω νὰ ὁμιλῶ) σύνθηθ. Ἡ γλῶσσα του στάζει μέλι (ὁ λόγος

τοῦ ἡδύνει, θέλγει. (Πβ. Ὁμ. Α 249 «τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης
μέλιτος γλυκίων ρέεν αὐδὴ) σύνθηθ. Ἡ γλῶσσα του στάζει
φαρμάκι (ἐπὶ δεικτικοῦ καὶ πικροχόλου) σύνθηθ. Οἱ κακὲς
γλῶσσες (οἱ κακολόγοι, οἱ συκοφάνται, οἱ διαβολεῖς. Πβ.
'Αθήν. 8.335 «λόγων τε παιπάλημα καὶ κακὴ γλῶσσα)
σύνθηθ. Κατάπιε ἡ δάγκασε τὴ γλῶσσα σου ἢ φάε τὴ γλῶσ-
σα σου (σιώπα' πρὸς λέγοντα δυσοίωνα ἢ ἐπαπειλούμενα
κακὰ) σύνθηθ. Μάλλιασε ἡ γλῶσσα μου (ἀπέκαμα ἐπανα-
λαμβάνων τοὺς ἰδίους λόγους, κυρίως ἐπὶ ἀτελευτήτως ἐπα-
ναλαμβανομένων ἀτελεσφορήτων συμβουλῶν, ἐκ μεταφ. τῶν
μαλλίνων ὑφασμάτων, τὰ ὅποια περιστρεφόμενα ἐπὶ πολὺν
χρόνον εἰς τὴν νεροτριβήν, μαλλιάζουεν, ἤτοι
βγάζουεν μαλλί, χνούδι) κοιν. Παίζει καλὰ ἡ γλῶσσα
του (ἐπὶ νηπίου, τὸ ὅποion ἀρχίζει νὰ ὁμιλῇ καλὰ) Πάρ. Ἡ
γλῶσσα τ' ἐλαδωμένον ἐν' (ἐπὶ στομύλου) Πόντ. (Σάντ.)
'Απὸ τὴ γλῶσσα μου τὸ πῆρες (ἐπρόλαβες νὰ εἴπης ὅτι
ἀκριβῶς ἐπρόκειτο νὰ εἴπω ἐγὼ) Κρήτ. κ.ά. Συνών. φρ.
'Απὸ τὸ στόμα μου τὸ πῆρες. Στὴ γλῶσσα
μου πλέει (ἐπὶ τῶν ἀδυνατούντων νὰ ἐνθυμηθοῦν τι) Κρήτ.
Τὸν τρώει ἡ γλῶσσα τ' (εἶναι φλύαρος ἢ δὲν δύναται νὰ φυ-
λάξῃ μυστικόν) Ἡπ. Θράκ. (Αἶν.) κ.ά. Γλῶσσαν μόνον ἔσει
(ἐπὶ τοῦ ἀφειδοῦς εἰς λόγους κενούς) Πόντ. (Κερασ.) Τρανὸν
γλῶσσαν ἔσ' (ἐπὶ τοῦ αὐθάδους) Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ||
Παροιμ. Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει
(ὅτι ἡ δύναμις τοῦ λόγου εἶναι μεγάλη) σύνθηθ. Ἡ γλῶσσα
'στέα δὲν ἔχει τσαί' στέα κλάν-νει ('στέα = ὀστᾶ, κλάν-νει =
τσακίζει, σπάζει' συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Καλαβρ.
(Μπόβ.) Κάλλιο φιδιού γλῶσσα παρὰ κακιά (ἐπὶ τῆς δυνά-
μεως τοῦ λόγου) Λεξ. Δημητρ.

Τὰ δόντια τὰ ὄωσε ὁ Θεὸς | γιὰ νὰ κρατοῦν τὴ γλῶσσα
(ὅτι ἐπιβάλλεται μετροέπεια) αὐτόθ. Γλῶσσα ἀμαρτάνουσα
τ' ἀληθῆ λέγει (ἐπὶ τῶν ἐκ παραδρομῆς τῆς γλώσσης ἀπο-
καλυπτόντων τὴν ἀλήθειαν) λόγ. κοιν. Ἡ γουῶσσα ζελμονᾶ,
λὲ τὸ ἡθώτικο (συνών. πρὸς τὴν προηγουμ.) Καππ. (Φά-
ρασ.) Ἀνάθεμα τὰ δόγκια ποὺ κρατοῦν τὴν γλῶσσαν (ἐπὶ
τῶν μὴ κοινωνούντων ἐξ ἀνάγκης τὰς σκέψεις των) Κύπρ. ||
Γνωμ.

Τῆς πολυλογοῦς ἡ γλῶσσα | κι' ἑς τοὺν ὕπνον φαφλατίζ'
Στερελλ. (Παρνασσ.) Ὁ Θιὸς μᾶς ἔδωσε δυὸ μάτια, δυὸ
ἄφτια, δυὸ χέρια καὶ μιὰ γλῶσσα, γιὰ νὰ βλέπουμε, ν' ἀ-
κούμε καὶ νὰ κάνουμε πολλὰ καὶ νὰ μιλοῦμε λίγο Ἰόνιοι Νῆσ.
'Ἀσμ.

Νὰ πῶ καὶ γιὰ τὴ γλῶσσα σου τὴν ἀηδονολαλοῦσα
ὅπου τὴν εἶχαν τὰ πουλλιὰ σκοπὸ καὶ κελαηδοῦσαν
Πελοπν. (Μαραθ.)

Ἄνοιξ', ἀχείλι μου πλωρί, καρδιά φαρμακωμένη,
καὶ σὺ λάλησε, γλῶσσα μου, σὰν ποὺ 'σαι μαθημένη
(μοιρολ.) αὐτόθ.

Ἄν δὲ σὲ βγάλω, γλῶσσα μου, ἃ δὲ σὲ ξερριζώσω,
ὅπου δὲν κλαῖς τὸν πόνο σου, δὲν κλαῖς τὸ μερδικό σου
(τὸ μερδικό σου = τὸ μερίδιόν σου, τοὺς ἰδικούς σου νεκρούς'
μοιρολ.) αὐτόθ.

Μὴ δὴν ἀλλάξῃς τὴ φιλιὰ, μὴν ἀρηθῇς τὸ δόπο,
καὶ λόγιασε πὼς μ' ἔβαλες 'ς τσι γλῶσσες τῶν ἀθρώπων
Μ. Λιουδ., Μαντινάδ., 154.

Μισεύων κι ἀποχαιρετῶ καὶ πάω 'ς ἄλλο δόπο,
νὰ πάφουν οἱ γι-ἀθιβολιές κ' οἱ γλῶσσες τῶν ἀθρώπων
αὐτόθ., 195. 3) Τὸ σύνολον τῶν λέξεων καὶ φράσεων τὰς ὁ-
ποίας λαὸς ἢ ὁμάς ἀνθρώπων χρησιμοποιοῖ ὡς μέσον συν-
εννόησεως, προφορικῶς ἢ γραπτῶς κοιν. καὶ Ἀπουλ. Κα-

λαβρ. Καππ. (Ἀραβάν. Μισθ. Οὐλαγ. Συνασσ. Φερτ. κ.ά.) Λυκαον. (Σιλ.) Πόντ. (Ἀμισ.) Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Μέλαν. Χαβουτσ. κ.ά.): *Ἡ Ἑλληνική - Λατινική - Γαλλική - Ἀγγλική - Ἰταλική - Ἰσπανική γλῶσσα, ἡ ἀρχαία - ἡ νέα - παλαιά - ἡ δημοτική - ἡ καθαρεύουσα - ἡ ὁμιλουμένη - ἡ γραφομένη - ἡ μαλισταρή - ἡ ιδιωματική - ἡ ποιμενική - ἡ γεωργική - ἡ συνθηματική - ἡ Ἑθνική - ἡ μητρική γλῶσσα λόγ. κοιν. Τί γλῶσσα μιλάει; κοιν. Δὲν καταλαβαίνω τὴ γλῶσσα του κοιν. Ἐγὼ νοιώθω τὴ γλῶσσα του, ἐκεῖνος δὲ νοιώθει τὴ δική μου κοιν. Μιλᾷω δύο, τρεῖς γλῶσσες κοιν. Μεγάλους ἄθρουπους ἦταν πούλλες γλῶσσες ἡξίρι (μυγάλους = ἐπιφανής) Προπ. (Πέραμ.) *Ξέρ' ἰφτά γλῶσσας Σάμ. Ὅρι' ἡ καταβαίνου νι τὰ γροῦσσα νάμου* (δὲν ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν μας) Μελαν. || Παροιμ. *Ὅσες γλῶσσες ἔχει ὁ ἄνθρωπος, τόσα κεφάλια ἔχει* (ὁ πολὺγλωσσος κατέχει καὶ γλώσσας πολλὰς) Ν. Πολίτ., Παροιμ., 4, 49. *Ἡ σημ. καὶ ἀρχαία. Βλ. Ἡροδ. 1, 57 «Ἦσαν οἱ Πελασγοὶ βάρβαρον γλῶσσαν ἰέντες».* 4) *Ἡ ἐναρθρος φωνή, ἡ ὁμιλία κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Μέλαν κ.ά.): Γλῶσσαν* 'κ' ἔσθαι (εἶναι ἄλαλος) Κερασ. *Τέτοια λόγια σοῦ 'λεγε, καὶ δὲν εἶχες γλῶσσα; Δὲν ἔχεις γλῶσσα;* (δὲν ἀπαντᾷς εἰς τὰ λεγόμενα;) κοιν. Συνών. *Δὲν ἔχεις στόμα;* || Παροιμ. *Ἐχεις γρόσια; ἔχεις γλῶσσα* (ὅτι ὁ πλούσιος ὁμιλεῖ μὲ θάρρος, τοῦ ὁποίου στερεῖται ὁ πτωχός) κοιν. *Νύφη χωρὶς προῖκα δὲν ἔχει γλῶσσα* (συνών. μὲ τὴν προηγούμεν.) Ἡπ. 5) Πᾶν μέσον πρὸς ἑκφρασιν διανοημάτων καὶ πρὸς συνεννόησιν λόγ. κοιν.: *Ἡ γλῶσσα τῶν κωφαλάων - τῶν χειρῶν - τῶν ὀφθαλμῶν - τῶν ἀνθέων.* β) Σύνολον εὐαρίθμων συνήθως ἑκφραστικῶν τρόπων, καταληπτῶν ὑπὸ ὠρισμένων μόνων ἀνθρώπων ἢ εἰς ὠρισμένον ἐπάγγελμα προσδιαζόντων λόγ. σύνθηθ.: *Συνθηματική - μυστική - μυστηριακή γλῶσσα.* γ) Ὁ τρόπος τοῦ λέγειν, τοῦ ὁμιλεῖν κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) Τσακων. (Μέλαν.): *Τοῦ μίλησε ἄσκημη γλῶσσα κοιν. Ἐχει γλυκεῖα γλῶσσα. Ἐχει μιὰ γλῶσσα, φαράκι!* κοιν. *Μὲ τὴν κακιά γλῶσσα τῆς τὸν ἀνάγκασε νὰ φύγῃ κοιν. Καλὸν γλῶσσαν ἔδ' Τραπ. Χαλδ. || Φρ. Ἐγὼ δυὸ γλῶσσες δὲν ξέρω* (εἶμαι εἰλικρινής) Πελοπ. || Γνωμ. *Ἡ γλυκεῖα γλῶσσα βγάξ' τὸ φίδ' πὲ τὴν τρῦπα* (οἱ καλοὶ τρόποι ἐπιτυχάνουν ἀκόμη καὶ δύσκολα πράγματα) σύνθηθ. *Τὸ γλυκὺν ἢ γλῶσσα ἐβγάλλ' τ' ὀφίδ' ἄσ' σὸ τρυπὴν* (συνών. μὲ τὴν προηγούμεν.) Χαλδ. 6) Μορφὴ γλώσσης, τρόπος ἑκφράσεως ἔχων, ἀπὸ ἀπόψεως ὕφους, ὠρισμένα αἰσθητικὰ γνωρίσματα λόγ. κοιν.: *Γλῶσσα γλαφυρά - κομψή - πλουσία - ποιητική - στριφνή - πτωχή.* 7) Ἡ ἰδιότης, ὁ μηχανισμός πράγματός τινος Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) 8) Πᾶν πρᾶγμα ἐξέχον ὡς γλῶσσα, οἷον ἡ γλωσσοειδὴς ἐξοχὴ ὑποδημάτων, ἐνδυμάτων, ἐργαλείου οἰουδήποτε, γῆς κ.τ.τ. κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) καὶ Τσακων., εἰδικώτερον δέ: α) *Ἡ φλόξ κοιν. καὶ Τσακων.: Ἡ φωτιά πετάει γλῶσσες. Θέριψε ἡ φωτιά, κ' οἱ γλῶσσες τῆς ἄρχισαν νὰ γλείφουνε τὸ σπίτι κοιν. Ἡ σημ. καὶ Ἑλληνιστ. Πβ. Κ. Δ., Πράξ. Ἀποστ., 2, 3 «καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὥσει πυρός».* β) *Τὸ ρόπτρον τῆς ἐξωθύρας πολλαχ. γ) Ἡ γλωττὶς κώδωνος σύνθηθ. Συνών. γ λ ω σ σ ά κ ι 5, γ λ ω σ σ ί δ α 3, γ λ ω σ σ ί δ ι 3β. δ) Ἐξάρτημα τοῦ ὑδρομύλου διὰ τοῦ ὁποίου διοχετεύεται ὁ πρὸς ἄλυσιν καρπὸς εἰς τοὺς μυλολίθους Πελοπ. (Μάν.) ε) Κανὼν τοῦ στατῆρος ἢ τῆς πλάστιγγος πολλαχ. καὶ Πόντ. στ) Ἡ γλωττὶς πνευστοῦ μουσικοῦ ὀργάνου Πάρ. Πόντ. (Οἶν. Χαλδ.) κ.ά. ζ) Ἡ γλωττὶς τῆς μύχρας ἐπὶ τῆς ὁποίας τίθεται τὸ δόλωμα Πόντ. (Χαλδ.)**

Συνών. *τ σ ί τ α. η) Ἡ γραφὶς Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Συνών. π έ ν ν α. θ) Τὸ γλωσσοειδὲς κέντημα εἰς τὰ ἄκρα τῶν γυναικείων φορεμάτων πολλαχ.: Ἐχει γλῶσσες κεντητές 'ς τὸ βελέσι τῆς Πελοπ. (Δίβρ.) Συνών. γ λ ω σ σ ά κ ι 6. ι) Μέγα χαλύβδινον ἔλασμα μηχανῆς, τὸ ὅποιον διὰ παλινδρομικῆς κινήσεως συντρίβει λίθους καὶ μεταβάλλει τοὺς εἰς χαλίκια Ἀθῆν. Χίος (Βέσ. Λιθ.) ια) Τὸ κλεῖθρον Καππ. (Σιλ. κ.ά.) Πάρ.: *Τιλεύου τσῆ γλῶσσα* (ἀναζητῶ τὸ κλεῖθρον) Σιλ. ιβ) Ὀργανον σιδηροῦν ἢ ἐκ πλαστικῆς ὕλης εἰς σχῆμα γλώσσης, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ὁποίου φοροῦμεν τὰ ὑποδήματα πολλαχ. Συνών. *κ ό κ α λ ο. ιγ) Ἀωρίς δέρματος καλύπτουσα τὸ ὑπὸ τὰ κορδόνια τῶν υποδημάτων μέρος τῶν ποδῶν κοιν.: Ράφι μι τὴ γλῶσσα ἀπ' τοῦ παπούτσ' μ', γιατί μῶμειν 'ς τοῦ χέρ' Μακεδ. (Νάουσ.) Ἡ σημ. καὶ Ἑλληνιστ. Βλ. Κλήμ. Ἀλεξ., Στρωμ., 19, 15 «καθάπερ τῶν παλαιῶν υποδημάτων... μόνη δὲ ἡ γλῶσσα ὑπολείπεται».* ιδ) Τὸ πέλμα τοῦ σιδηροῦ ἐργαλείου «ματικάπι» τῶν βαρελοποιῶν. ιε) Στενὴ προέκτασις γῆς εἰς τὴν θάλασσαν, χερσονήσος ἢ ἀκρωτήριο Ν. Κοτσοβίλ., Ἐξαρτ. πλοῖων, 128 — Λεξ. Πρω.*

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γλῶσσα* Ἡπ. (Θεσπρωτ. Ἰωάνν. Φιλιᾶτ.) Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ. Σιν.) Κρήτ. Πελοπ. (Τριφυλ.) Σίφν. Σκόπ. Σκῦρ. Στερελλ. (Φθιώτ.) Σύμ. Σύρ., *Γλῶσσες Ρόδ.* ιστ) Ὡς ἰχθύος, ὁλόκληρος ταριχευμένη ὠσθήκη συσκευασμένη εἰς σχῆμα γλώσσης σύνθηθ.: *Γλῶσσα χαβιάρι.* 9) Ὁ ἰχθύς Γλῶσσα ἢ κοινὴ (Solea vulgaris) τῆς οἰκογ. τῶν Πλευρονηκτιδῶν (Pleuronectidae), ὁ «βούγλωσσο» τῶν ἀρχαίων σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Οἶν.): *Πάδα πάει κι ἀλιεῖν γλῶσσες μὲ τὸ βαρκουλίτσι του* (= μικρὴ του βάρκα) Ἐρεικ. *Ἐχ' δυὸ σκέδια γλῶσσας, ἄσπρις κι μαῦρις Μακεδ. (Σταυρ.) Μπαίνουν μέσα 'ς τὰ κουφίνια γλῶσσας τῆς ἀμμονδιᾶς καὶ τῆς λάσπης* (κουφίνια = κύρτοι) Προπ. (Πέραμ.) *Καθαρὰ ψάρια λέμ' τὰ μπαρμπούνια κι τσί γλῶσσας αὐτόθ.* Συνών. *γ λ ω σ σ ά κ α, παταράκι, τ σ ο λ ό χ ι, χ ω μ α τ ί δ α.* 10) Ὑπὸ τὸν τύπ. *μικρὸ γ λ ὠ σ σ α* (= μικρὰ γλῶσσα) ὁ σταφυλίτης Καππ. (Μισθ.) 11) Τὸ πτηνὸν Ἰνγξ ἢ στρεπτή (Iynx torquilla) τῆς οἰκογ. τῶν Δρυοκολαπτιδῶν (Pidae) Th. de Heldreich, Faune de Grèce, 37 N. Ἀποστολίδ., Τὰ ὠφελιμῶτ. πτηνά, 39. Συνών. *ἀ γ ι ο π ο ὕ λ λ ι, ἀ ν α γ ε λ ά σ τ ρ α, γ λ ω σ σ α ρ ά 2, κ α λ λ ι α γ ό ς, γ λ ω σ σ ά 3, μ ε ρ μ η γ κ ο λ ό γ ο ς, μ ε ρ μ η γ κ ο φ ά γ ο ς, σ τ ρ α β ο λ α ί μ η ς, σ φ ο ν τ ύ λ ι.* 12) Εἶδη φυτῶν, οἷον: α) Ὑπὸ τὸν τύπ. *ἡ μερὴ γ λ ὠ σ σ α*, τὸ θαμνώδες φυτὸν Ἑλελίσφακος ὁ αἰθιοπικός (Salvia aethiopica) τῆς οἰκογ. τῶν Χειλανθῶν (Labiatae) Λεξ. Πρω. Δημητρ. β) Εἶδος χόρτου λαχανευομένου Πόντ. (Χαλδ.) Προπ. (Μαρμαρ.) γ) Ὑπὸ τὸν τύπ. *γ λ ὠ σ σ α τ ο ὕ ἀ λ α φ ι ο ὕ*, αἱ πτέριδες: α) Σκολοπένδριον τὸ κοινὸν (Scolopendrium vulgare) καὶ β) Σκολοπένδριον ἢ ἡμιονίτις (Scolopendrium hemionitis). δ) Ὑπὸ τὸν τύπ. *γ λ ὠ σ σ α τ ο ὕ δ ι α β ό λ ο υ*, τὸ φυτὸν Ποῖνσεττία ἢ πολύχρωμος (Poinsettia pulcherrima) τῆς οἰκογ. τῶν Γρομφαδιδῶν ἢ Χοιραδιδῶν (Scrofulariaceae) Κύπρ.—Λεξ. Δημητρ. Συνών. *λ α π ο ὕ σ ι, σ π λ ό ν ο ς.* ε) Ὑπὸ τὸν τύπ. *γ λ ὠ σ σ α τ ο ὕ σ κ ύ λ λ ο υ*, τὸ φυτὸν Βούγλωσσον τὸ ἰταλικὸν (Anchusa italica), τῆς οἰκογ. τῶν Τραχυφυλλιδῶν (Borraginaceae) Κύπρ.—Λεξ. Δημητρ. στ) Ὑπὸ τὸν τύπ. *β ο δ ι ο ὕ γ λ ὠ σ σ α*, τὸ ἐδώδιμον χόρτον Βούγλωσσον τὸ φαρμακευτικὸν (Anchusa officinalis) τῆς οἰκογ. τῶν Τραχυφυλλιδῶν (Borraginaceae) Καππ. (Ἀραβάν. Μισθ.) ζ) Ὑπὸ τὸν τύπ. *γ λ ὠ σ σ α τ ῆ ς π ε θ ε ρ ά ς*, εἶδος

καλλωπιστικοῦ φυτοῦ Φολέγ. η) Τὸ φυτὸν Φλόμος ἢ θάψος (*Verbascum thapsus*) τῆς οἰκογ. τῶν Γρομφαδιδῶν ἢ Χοιραδιδῶν (*Scrofulariaceae*) Λεξ. Περβ. Δημητρ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ἡπ. (Μαργαρ.) Σκόπ.

γλωσσάδικος ἐπίθ. Ἄνδρ. Οὐδ. γλωσσάδικο Ἄνδρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ λ ὦ σ σ α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άδικος.

Αὐθάδης, προπετής: Φύε, γλωσσάδικο παιδί!

γλωσσάκα ἡ, Πόντ. (Ἄμισ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ λ ὦ σ σ α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άκα.

Πιθαν. ὁ ἰχθὺς Γλῶσσα ἢ κοινή (*Solea vulgaris*) τῆς οἰκογ. τῶν Πλευρονηκτιδῶν (*Pleuronectidae*), ὁ βούγλωσσος τῶν ἀρχαίων. Συνών. βλ. εἰς λ. γ λ ὦ σ σ α 9.

γλωσσάκι τό, σύνθηθ. γλουσσάκ' Θεσσ. (Δομοκ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ λ ὦ σ σ α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άκι.

1) Μικρὰ γλῶσσα σύνθηθ.: Ἀνοιξε τὸ στόμα του κ' εἶδα τὸ γλωσσάκι του Πελοπν. (Γαργαλ.) Συνών. γ λ ὦ σ σ α ρ άκι, γ λ ὦ σ σ ί δ α 1, γ λ ὦ σ σ ί δ ι 1, γ λ ὦ σ σ ί τ σ α 1, γ λ ὦ σ σ ί τ σ ι 1, γ λ ὦ σ σ ό π ο υ λ ο 1, γ λ ὦ σ σ ο ύ λ α. 2) Ἡ σταφυλὴ τῆς στοματικῆς κοιλότητος Ἴων. (Καραμπ. κ.ά.) 3) Ὁ ἰχθὺς γ λ ὦ σ σ α εἰς μικρὰν ἀνάπτυξιν Ἑρεικ. Κέρκ. Μαθράκ. Νάξ. Παξ.: Δὲν ἔπιακες οὔτε ἓνα γλωσσάκι γιὰ φαί. Ἑρεικ. Συνών. γ λ ὦ σ σ ι ν α, ἀντίθ. γ λ ὦ σ σ ά ρ α 3. 4) φυτὸν Σεραπιάς ἢ γλῶσσα (*Serapias lingua*) τῆς οἰκογ. τῶν Ὀρχιδιδῶν (*Orchidaceae*) Χελδρ. - Μηλιαρ., Δημ. ὄνομ. φυτ., 89. Συνών. γ λ ὦ σ σ ά ρ ι 2, σ ε ρ ν ι κ ο β ό τ α ν ο, σ ε ρ ν ι κ ο χ ο ρ τ ο. 5) Τὸ πλήκτρον κώδωνος Δ. Βουτυρ., Τριανταδ. διηγ., 106: Κάπριο ἀπὸ τὰ μεγάλα παιδιὰ πάνω 'ς τὴν ἔδρα κρατοῦσε τὸ γλωσσάκι τοῦ κονδουνιοῦ καὶ τὸ χτυποῦσε ρυθμικά. Συνών. γ λ ὦ σ σ α 8γ, γ λ ὦ σ σ ί δ α 2, γ λ ὦ σ σ ί δ ι 3β. 6) Συνήθ. κατὰ πληθ., γλωσσοειδῆ ποικίλματα εἰς τὰ ἄκρα γυναικείων φορεμάτων Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Πρω. Δημητρ. Συνών. γ λ ὦ σ σ α κ α πέ τ α.

γλωσσάρα ἡ, σύνθηθ. γλουσσάρα βόρ. ἰδιώμ. γρουσσάρα Τσακων. (Μέλαν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ λ ὦ σ σ α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρα.

1) Σκωπτικῶς, ἡ μεγάλη γλῶσσα σύνθηθ. καὶ Τσακων. (Μέλαν.): Ὁ Νικόλας ὁ Τζανῆς ἔχει μιὰ γλωσσάρα τέλεια μεγάλη (τέλεια = πολὺ) Ἑρεικ. Ἐχει μιὰ γλωσσάρα σὰν παπούτσι (ἐπὶ προπετοῦς καὶ αὐθάδους καὶ ὑβριστοῦ) Πελοπν. (Γαργαλ.) Ἐχει μιὰ γλωσσάρα αὐτὸς ποὺ σὲ κάνει σκουπίδια (= σὲ ἐξευτελίζει· ἐπὶ ὑβριστοῦ) Πελοπν. (Δίβρ.) Ἐκιοὺ μάζου τὰ γρουσσάρα ντι (ἐσὺ μάζεψε τὴ γλωσσάρα σου) Μέλαν. Ἀνοιξε μιὰ γλωσσάρα ἢ κοδοσέρβα τσ' ἔσταζε τὸ στόμα της φαρμάτσι (κοδοσέρβα = ἔχιδνα καὶ μεταφ. κακεντρεχῆς γυναικίκα) Πελοπν. (Ξεχώρ.) || Φρ. Χόρτασι τ' γλουσσάρα τ' (ἐκορέσθη ὑβρίζων) Σαμ. 2) Ὁ ἰχθὺς γλῶσσα εἰς μεγάλην ἀνάπτυξιν Ἑρεικ. Κέρκ. Μαθράκ. Παξ.: Τέτριά γλωσσάρα δὲ δὴν ἔφαγα τόσο νόστιμη 'ς τὴν ἀπαδοχὴ τοῦ κόσμου (= οὐδέποτε) Ἑρεικ. Συνών. γ λ ὦ σ σ α ρ ο ς 2.

γλωσσαράκι τό, πολλαχ. γλωσσαράκι Κρήτ. (Ἐπάνω Χωρ. Πεδιάδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ λ ὦ σ σ ά ρ α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άκι.

Γ λ ὦ σ σ ά κ ι 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἀν.: Ὡ, ἀνάθεμά το τὸ γλωσσαράκι τζης! Ἡφαγέ μου τ' ἀφχιά (ἐπὶ φωνασκοῦντος καὶ πολυλόγου ἀτόμου) Ἐπάνω χωρ. || Ἄσμ.

Τὸ πρῶτο τζη σκουτελικὸ ἦταν τὸ τζιγεράκι, τὸ δεύτερο σκουτελικὸ ἦταν τὸ γλωσσαράκι Πεδιάδ.

Πρώτη βουκιά ποὺ τσίτωσε ἦτονε ἀπὸ σκωτάκι κ' ἡ παραδευτερώτερη ἦτο τὸ γλωσσαράκι (τσίτωσε = κάρφωσε μὲ τὸ πιρουνί) Κρήτ.

Τὸ γλωσσαράκι μίλησε μέσα ἀπὸ τὸ πιάτο αὐτόθ.

γλωσσαράς ἐπίθ. Εὔβ. (Ὀρ.) Κρήτ. (Ρέθυμν. κ.ά.)

Μέγαρ. κ.ά. — Λεξ. Λάουνδ. Πρω. γλουσσαράς Θράκ. (Αἶν. κ.ά.) γλωσσαράς Πελοπν. (Πλάτ.) Θηλ. γλωσσαροῦ Κρήτ. (Ρέθυμν. κ.ά.) — Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ λ ὦ σ σ ά ρ α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άς.

1) Γ λ ὦ σ σ ά ς 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἀν. Συνών. γ λ ὦ σ σ ά ρ η ς, γ λ ὦ σ σ ά ς 1, γ λ ὦ σ σ έ α ς 1, γ λ ὦ σ σ ι ά ρ η ς, σ τ ο μ ά ς. 2) Τὸ πτηνὸν Ἰνγξ ἢ στρεπτή (*Iynx torquilla*) τῆς οἰκογ. τῶν Δρυοκολαπτιδῶν (*Picidae*) Κάρπ. Κρήτ. Μῆλ. Πελοπν. (Καρδαμ. Λεῦκτρ. Ξεχώρ. Σαηδόν.) Συνών. βλ. εἰς λ. γ λ ὦ σ σ ά ς 3.

γλωσσάρης ἐπίθ. Θήρ. Πόντ. (Οἶν.) Θηλ. γλωσσάρα Πόντ. (Οἶν.) γλωσσαρία Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) Οὐδ. γλωσσαρίκο Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ λ ὦ σ σ α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρης.

Γ λ ὦ σ σ ά ς 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἀν.

γλωσσάρι τό, Πελοπν. (Φιγάλ. κ.ά.) — Λεξ. Δημητρ. Δ. Καββάδ., Βοταν. φυτολ. λεξ. 8,3595.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ λ ὦ σ σ α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άρι.

1) Τὸ ἐσωτερικὸν αἰωρούμενον μεταλλικὸν ἐξάρτημα κώδωνος ἢ ἐκκλησιαστικοῦ σημάτων Πελοπν. (Φιγάλ.) 2) Τὸ φυτὸν Σεραπιάς ἢ γλῶσσα (*Serapias lingua*) τῆς οἰκογ. τῶν Ὀρχιδιδῶν (*Orchidaceae*) Δ. Καββάδ., ἐνθ' ἀν. Συνών. γ λ ὦ σ σ ά κ ι 4, σ ε ρ ν ι κ ο β ό τ α ν ο, σ ε ρ ν ι κ ό χ ο ρ τ ο.

γλώσσαρος ὁ, Ἑρεικ. Κέρκ. Μαθράκ. Ὁθων. Παξ. Πελοπν. (Γαργαλ.)

1) Ἡ μεγάλη γλῶσσα Πελοπν. (Γαργαλ.) 2) Ὁ ἰχθὺς γλῶσσα εἰς μεγάλην ἀνάπτυξιν Ἑρεικ. Κέρκ. Μαθράκ. Παξ.: Τί γλώσσαρος ἦτανε κι αὐτός! Ἑρεικ. Αὐτὸς ὁ γλώσσαρος εἶναι γέροδας καὶ τὸ κριάς του σκληρὸ σὰν τσαρούχι αὐτόθ.

γλωσσάρω Μῆλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ λ ὦ σ σ α.

Μεταφ., αὐθαδιάζω: Ὁ Δημήτρης γλωσσαῖρε, πετᾷ πέτρες καὶ σπᾷ τζάμια. Ἡ Μαρουσὼ ὄχι μονάχα βήγεται 'ς τσι κουβέδες τῷ μεγάλῳ, μὰ γλωσσάζει κιόλας (βήγεται 'ς τσι κουβέδες = ἀναμειγνύεται εἰς τὰς συζητήσεις). Συνών. γ λ ὦ σ σ ο κ ο π α ν ὼ 5.